

юрій андрухович

МОСКОВІАДА

Юрій Андрухович

Московіада

OCRBusya & SpellCheck smok_armanyh

http://www.litres.ru/pages/biblio_book/?art=131944

Юрій Андрухович "Московіада": Лілея-НВ; Ивано-Франковск; 2000

Аннотація

«Я прожив у Москві майже два роки, і то було чи не найщасливіші мої часи. Мабуть, саме з цієї причини в моєму романі стільки злості й чорної невдячності. Я досі не знаю, що в ньому більше важить: втрачені можливості чи здобуті примари.»

Юрій Андрухович

Московіада Роман жахів

*Нехай у нас сей раз вони в нас не вплюють нічого.
Григорій Чубай*

Живеш на сьомому поверсі, стіни кімнати завісив козаками й діячами ЗУНР, з вікна бачиш московські дахи, безрадисні тополині алеї, Останкінської телевежі не бачиш – її видно з кімнат, розташованих по другий бік коридору, – але близька її присутність відчувається щохвилини; випромінює щось дуже снодійне, віруси млявості та апатії, тому вранці ніяк не можеш прокинутися, переходиш з одного сновидіння в інше, ніби з країни в країну. Спиш самовіддано, найчастіше до одинадцятої, поки узбек за стіною не увімкне на повний регулятор духмяну орієнтальну музику «адин палка два струна». Проклинаючи незлостиво нещасну нашу історію, дружбу народів і союзний договір 22-го року, усвідомлюєш: далі спати не можна. Тим більше, що єврей за іншою стіною вже повернувся з виправи по крамницях, вкотре накупивши, скажімо, «колготок» для своєї незліченної ветхозавітної ро-

дини з Біробіджана, для всіх колін її. Тепер з почуттям праведно виконаного обов'язку він сяде за написання нових віршів середньовічною мовою ідиш і таки напише їх – цілих сім віршів до обіду, а пополудні ще три вірші. І всі вони будуть надруковані в часописі «Советіш Геймланд», як живе свідчення ненастанної державної турботи про культуру малих народів.

Єврей за стіною – це живе і дошкульне нагадування тобі, скурвий сину, що ти також мав би щось робити – купувати «колготки», писати вірші. Натомість лежиш у ліжку і вкотре вивчаєш портрет диктатора Петрушевича, а орієнтальна музика за стіною робиться дедалі пристраснішою та одноманітною, вона тече, як вода в ариках, зрештою, це великий похід з верблюдами і слонами, бавовникові плантації, блюз для конопляної мафії.

І ти, український поет Отто фон Ф., ти фізично відчуваєш, як гризуть тебе докори сумління, як вони проїдають у тобі діри щораз більшого діаметра, аж колись ти вийдеш у коридор гуртожитка цілком прозорим, дірчастим, і жоден калмик навіть не привітається з тобою.

Але нема на це ради – вірші твої, певно, лишилися в атмосферних полях України, московські ж поля виявилися надто щільними для їхнього солов'їного проникнення.

Коридором уже давно шастають тутешні персонажі, власне кажучи, вони письменники, та ще й з «усього кінця» Радянського Союзу, але нагадують вони все ж не так творців лі-

тератури, як її персонажів. Причому літератури графоманської, спеченої за нудними рецептами великої реалістичної традиції.

Ти розрізняєш їхні письменницькі голоси – а кожен із них, за характеристиками з місць попередньої діяльності, «наділений власним неповторним голосом, який неможливо переплутати з будь-чим іншим», ці неповторні голоси коридорні кажуть щось один одному, схрещуються, перетинаються, злягаються, вони повідомляють, що закипів чайник, наспівують «несипьмне-сольнарану», цитують Висоцького (Жванецького), запрошують когось на сніданок, інформують, що профура з заочного (третій поверх, кімната 303) ночувала сьогодні в 727-й тощо.

У нерозривній діалектичній єдності з голосами перебувають і запахи – букет гуртожитського сміттєпроводу, перегарів і сперми. Шиплять пательні, брязкають відра, ключі, гупають двері, бо. зрештою, сьогодні субота, і лекцій нема, і жодне падло не змусить мене робити щось таке, чого я не схочу. І пішли вони всі. Отак поступово ти входиш у дійсність, пам'ятаючи, що гарячої води може й не бути, що профура з 303-ї ночувала не в 727-й, як було помилково заявлено в коридорі, а в 729-й, що хтось із чеченів (а найпевніше – всі чечени, разом узяті) відмагуляв учора в ліфті спорторга Яшу, що російський поет Єжевкін, котрий мешкає у протилежному крилі, вчора мав уп'яте виступ на телебаченні, в якому дев'ять разів ужив слово «духовність» і вісім разів

втирає тильним боком долоні похмільний піт із чола, що варто би подзвонити додому, що у вівторок почнеться сесія Верховної Ради, що український переклад «Сонетів до Орфея» чи не найточніший з тобі відомих, що другий рік твоєї московської біографії добігає кінця, а ти так і не побував у пивбарі на Фонвізіна; пам'ятаючи про всі ці, ніяк не пов'язані між собою речі, як і про безліч інших речей, ніяк не пов'язаних із попередніми, ти все ж підводишся і, походивши в самих лише трусах кімнатою, оцінивши з вікна той самий лажовий пейзаж із тими самими тополями і тьмяно-дощовими тяжкими хмарами, змушуєш себе до силових вправ – раз, два – аж поки не заболять м'язи, так ніби в цьому полягає останнє виправдання тебе і Москви, і, більше того, твого існування на світі. існування, до речі, досить нікчемного, такого, що ним узагалі годилося б знехтувати Комусь Над Нами, якби не кілька вдалих рядків у кількох загалом невдалих віршах, чого, ясна річ, зовсім недостатньо для великої національної справи.

А ось деякі зі згаданих персонажів, їхні голоси так роздрагували тебе вранці, що тепер можеш поквитатися з ними, фон Ф. Зобрази їх якомога в'їдливіше, старий.

Прошу дуже. Дві жінки, дві квітки з глибинних провінцій Великороса. Дві поетеси, чи то пак поетки, ні, перепрошую, два поети, бо зараз у їхньому середовищі престижно повторювати слідом за Цветаєвою-Ахматовою (Горенко?), що сло-

во «поет» не має жіночого роду, у зв'язку з чим я, старий збоченець, уявляю собі всю цю бабноту з добрячими пенісами й – головне – тестикулами у відповідному місці.

Але справа не в тому. Є дві жінки з глибинних і рівновіддалених від Москви росій. Дві зегзиці-лебедиці, з яких одній ледь за сорок, іншій – сорок незадовго. Котрась із них одружена, котрась ні, але котра саме, я забув.

Це експозиція. Тепер розвиток дії. Обидві надто багато поклали на цей пажерливий вівтар. Потрапити сюди кожна прагнула півжиття. Потрапити до Москви на цілих два роки! Потрапити до Москви, де, безсумнівно, нарешті помітять і вознесуть! Потрапити до Москви, аби лишитися в ній навіки! Бути в ній похованою (кремованою!). Потрапити до Москви, де генералів, секретарів, іноземців, патріотів, екстрасенсів – як гівна! А головне – повно бананів!...

Така мрія приходить разом зі статевим дозріванням. І владно супроводить усе життя.

Заради цього варто було йти всіма пекельними колами засраних провінцій. Інтригувати. Дзвонити. Частувати. Спати з імпотентами.

Після багаторічних поразок і розпачів – збулося! Сталося! Обидві приїздять майже водночас, незалежно одна від одної перетнувши добрячий шмат російської рівнини. Знайомляться без тіні лукавства, їм справді дуже приємно, адже вони товаришки по щастю. Уже з перших натяків з'ясовуються спільні вподобання: Єсенін, а не Пастернак, Рубцов,

а не Бродський, сукні молодіжні з поліестеру, по переду і спинці – фігурні кокетки, у швах кокеток переду – кишені з застібною-«блискавкою», по спинці – зустрічна складка, доповнення – пояс. Того ж дня у дражливо-солодкому передчутті тотальних змін на краще обидві йдуть до Пушкіна – покласти квіти, просто так, від себе. Тому що обидві люблять Пушкіна і навіть вважають його найбільшим російським поетом, своїм учителем. Пушкін задумливо розглядає носачи черевиків. Унизу, під ним, хлопці в сірих уніформах і чорних беретах гамселять якихось нестрижених масонів, котрі називають себе «демократическим союзом». Обурені за Пушкіна, провінціалки їдуть поселятися в гуртожиток.

Комендант виявляється чучмеком, щоправда, дагестанцем, але ще досить молодим дагестанцем: фізично розвинутий добре, плечі широкі, груди, поза сумнівами, вкриті буйним волоссям, тридцять чотири роки, встигає підморгнути кожній непомітно для іншої, зуби рівні, очі карі, Рамазанов Муртаза чи, може, навіть зовсім навпаки – Муртазаєв Рамазан.

Рамазан (Муртаза?) пропонує вибір кімнат на сьомому поверсі. Будь-яка може стати їхньою. Є кімната з вікнами на горілчаний, є – з вікнами на овочевий. Є – з паркетною підлогою нового зразка. Є з розбитим вікном. Є поруч із туалетом. Кожна кімната по-своєму приваблива.

Але є варіант, на який обидві пристають без вагань. Це так званий «сапожок», дві сусідні кімнати, відокремлені від ре-

шти світу спільними сіньми. Досконало! І вони поселяються, і відразу ж запрошують одна одну на чай. І розмовляють до пізньої ночі про Пушкіна, про Єльцина, читають напам'ять власні вірші, обмінюються похвальбами, потім збірками, виданими в обласних видавництвах на зекономленому папері. І жодного навіть натяку не лесбіянство.

Так ми дійшли до кульмінації.

А розв'язка? Чим далі, тим більше доходить до кожної з них, що скоєно несосвітенну дурницю. «Сапожок» виявився пасткою. Пасткою на дурних корів, які бозна-чого приперлися до цього бедламу. Найбільша їхня біда полягає в тому, що вони не доросли до можливості групового кохання. Тому їм так і не вдається спокусити ні генерала, ні навіть дагестанця. І, таким чином стримувані одна одною, провадять цілком черниче своє життя, потихеньку лютуючи і скрегочучи, а колишня непідробна приязнь еволюціонує в ледь приховувану, з кожним днем очевиднішу, бездонну і чорну ненависть.

Снилося мені з п'ятниці на суботу, нібито я вечеряю з королем України Олельком Другим (Довгорукиим-Рюриковичем). Сидимо удвох при вміло сервірованому столі у бароковій лоджії блакитного каменю, час від часу з'являються неметушливі слуги, переважно індуси або китайці, з позолоченими тризубами на вилогах фраків, непомітно змінюють тарелі й тарілки, страви, ножі, виделки, кліщі для зламлювання ракових панцерів, пінцети для добування молюсків,

скальпелі для розтину жаб, і так само непомітно, без особливого брязкоту, виходять. З лоджії відкриваються розкішні види: сідає сонце десь у водах ясного озера внизу, востаннє спалахують призахідним блиском незаймані вершини Альп або, якщо на те вже пішло, то взагалі Піренеїв. А ми з королем попиваємо всілякі кунштовні вина, коньяки, наливки та настоянки і про се, про те варнякаємо.

– Ваша Королівська Милосте, – звертаюся до нього сповнений шацунку, – Володарю й Управнику Руси-України, Великий Князю Київський і Чернігівський, Королю Галицький та Володимирський, Господарю Псковський, Перемиський та Козятинський, Герцогу Дніпродзержинський, Первомайський та Іллічівський, Великий Хане Кримський та Ізмаїльський, Бароне Бердичівський, Обидвох Буковин та Бессарабій, а також Нової Асканії та Каховки Зверхнику, Дикого Поля та Чорного Лісу Архисеньйоре, Козаків Донських, Бердянських та Криворізьких Гетьмане й Покровителю, Гуцулів і Бойків Невсипущий Вівчарю, Пане Всього Народу Українного з татарами й печенігами включно, а також Внутрішньої та Зовнішньої Тьмуторакані Патроне і Пастирю, нащадку преславного роду тисячолітнього, словом, Монарше наш пишній і достойній, Ваша Милосте, чи не хотіли б Ви навіки лишитися в золотих скрижелях пам'яті вселенської та вселюдської?

– Хтів би-м, – каже Олелько Другий, – лем през які поступовання?

– А през такі поступовання, – відповідаю, – през які вшиткі крульове слави вічної непреходяще й зацно сподоблялися.

– То, може, през войни? – запитує Олелько, звівши свої тисячолітні брови і породисте чоло морщачи.

– През войни і дурень може, Пане мій, і президент може.

– Тогди през закони й уложення мондрі, права й хартії справедлячі, – вгадує Олелько.

– І це до дутій, Ваша Милосте, на це божевільні існують або Депутати в парламенті, – інтригую його далі.

– То хиба през малжонок і наложниць скількість шкандальну, през пятики гучнії та биятики бучнії, през розкошования та обжирання гвалтовні та инчі непотребності, мало шацовані?

– І це не нове, Великий Князю мій, все одно комуняків не перевершите, – мордую його, як могу.

– То не муч же ня і повідай, през які такі поступовання?... – трохи просить, а трохи наказує Олелько Другий.

Слуга-малаець прибирає з-перед нас останні тарілки, ва-зу з живими, ще пискливими, недоїденими устрицями, по-рожні пляшки з-під мальвазії, іміглікоса та келлер-гайстера. Слуга-ефіоп натомість приносить свічки у збронзовілих канделябрах та ебенову чорну коробку, вщерть набиту сигарами найкращих сортів. Сутеніє. Звідкілясь із альпійських полонин долітають пахощі. Внизу під лоджією співає фонтан, а може, ручай. Двійко миленьких негритосів заводять попід руки сліпого старця-бандуриста. Ми з королем закурюємо,

а бандурист ледь чутно перебирає струни, сівши на кам'яному виступі, поруч із барельєфним зображенням танцюючого фавна. У небесах з'являються перші зорі.

– То повідай же, драню, що хтів-ись мні нараяти?! – починає закипати король, роздратований моїм багатозначним сигарним пахканням.

– Будьте, Ваша Соборносте, терплячим і поблажливим, – кажу на це. – Не образіть ані комашки гівнячої, нікчемної. У неділю відвідайте Службу Божу, але й про щоденні молитви не забувайте. Даруйте бідним свої маєтки, роздавайте усмішки вдовам і сиротам, бездомних цуциків не вбивайте. Думайте про велике і гарне, як наприклад, моя поезія. Читайте поезію мою, їжте тіло моє, пийте кров мою. Надайте стипендію мені, скажімо, в німецьких марках і пошліть мене мандрувати навколо світу. За півроку Найясніший отримає від мене такого панегірика славильного, що понад усіх монархів Вас вознесе. Ще за півроку народ України зажадає Вашого повернення і внаслідок успішно проведеного референдуму Ви в'їдете до Києва на білому кадилаку. Істинно, істинно кажу Вам: дайте мені стипендію!

Сліпий бандурист про щось там грає-грає, воропає. Вода внизу, у вічнозелених заростях мирту, шумить і кличе в навколосвітню подорож. Зорі в небесах робляться усе більшими, ближчими, можна навіть розрізнити на них якісь міста, казкові манценілові ліси, дивовижні палаци, колони, вежі, їхнє сяйво так багато обіцяє, що хочеться вистрибнути стор-

чолов із лоджії і, як сказав поет, хоч би трішечки померти.

– Адже ніщо в цьому світі не є таким зайвим, безглуздим і кумедним, як добра поезія, але водночас і ніщо в цьому світі не є таким необхідним, значущим і доконечним, як вона ж, Ваше Преукраїнство. Зважте на історію всіх великих народів і переконаєтеся, що це історія їхньої поезії. Зважте також на історію невеликих народів. Тих, яких завтра вже не буде. Зважте і скажіть мені: хто кому потрібен більше – королі поетам чи поети королям? Чи варті чогось королі без поетів? Чи не існують королі волею Божою тільки тому і тільки для того, аби утримувати волею Божою поетів?

Шумлять платани у гуснучих сутінках, блимають свічки, дзвонять монастирі, співають ідучи дівчата. Невідомі вечірні птахи, а може, й кажани літають навколо лоджії. З далеких гір долинають солодкотривожні пахощі.

Король допиває крижане шампанське з келиха на височезній масонській ніжці і каже – повільно, мудро, вагомо:

- А знаєш, як по-еспанськи буде х(...)?
- Як, Ваша Милосте? – питаю вкрай зацікавлено.
- Пінга! – кричить король і плеще в долоні.

Тоді двійко довготелесих сенегальців хапають мене за плечі, за руки і жбурляють з лоджії вниз. Лечу і зненацька пригадую, що справжнє його прізвище «Анжуйський». Обдираючи морду об вічнозелені зарості, чую, як сивочубий сліпий бандурист гірко заридав та й заплавав.

Кривлячись і відпльовуючись, і самого себе люто ненавидячи, згадуєш отой сон, поки вимучуєш на підлозі свої силові вправи. Це ж треба так продаватися! Безпардонно, нахабно, цинічно. «Надайте мені стипендію, Ваша Суверенносте, надайте мені ста...». Яке підле й нице лакейство духу, яка внутрішня проституційованість!

Нарешті з м'язами покінчено. Тепер слід зібрати необхідне для душевої манаття і тріумфально з'їхати ліфтом у гуртожитське підземелля, де бригада посинілих від кіру прибиральників (Саша, Серьожа і Арутюн) має свою безвідмовну «каптьорку» не так для праці, як для відпочинку. Але при чім тут вони?

У коридорі здалека махаєш рукою комусь незнаному (себто знаному, але незідентифікованому, позаяк він аж у кінці протилежного крила, метрів за двісті від тебе), незнаний відповідає тобі таким самим помахом, заледве чи теж розпізнавши, настроїй поліпшується. Ліфта чекати не так уже й довго – хвилин п'ять Щонайбільше, їдучи донизу, розглядаєш на стінах і підлозі всілякі написи, малюнки, подряпини – давні й недавні, зовсім нові, кров спорторга Яші, відмагуляного вчора чеченами за те, що має «жопа балшой» або за щось подібне.

Ліфти – це особлива нагода для гуртожитського населення повимахуватись і повернути яку-небудь оригінальну річ. Про те, що чечени полюбляють у ньому нищити своїх ворогів, відомо всім, з районною лягавкою включно. Про те, що

троє рецидивістів, з яких один – студент поетичного семінару, а другий – Духовної семінарії, відпірхали в ньому здібну початкуючу Драматургиню з Новокузнецька, відомо теж усім, за винятком районної лягавки. Але про те, що вчинив якутський письменник Вася Мочалкін, знають лише втаємничені. Так от, Вася Мочалкін, основоположник якутської радянської літератури, студент четвертого курсу і почесний оленяр, якимось налявся бухлом по саму зав'язку і на першому поверсі ступив у ліфт. Натиснувши кнопку з числом потрібного поверху (а Васі Мочалкіну було, власне кажучи, по цимбалах, на якому поверсі сходити, адже всюди його приймали як брата й любили), він – барвисте висловлюючись – поплинув угору. Однак під дією неминучих при цьому кінетичних змін не те що не втримався на ногах, а радше навіть навпаки – гепнувся, чи, як сказав би поет Єживікін, й(...)нувся. Сталося це о дев'ятій вечора, а о дев'ятій ранку Вася все ще перебував у тому ж ліфті, оскільки, наї(...)вшись о дев'ятій вечора, тоді ж таки щасливо заснув і так проїздив угору-вниз цілісіньку ніч. О пів на першу ночі, щоправда, не більш тверезий від Васі білоруський новеліст Єрмолайчик зробив було спробу витягнути друга з ліфта і вкласти де-небудь по-християнськи, але спроба завершилася тим, що Вася чимало блюванув па Єрмолайчиків комір, і той, махнувши рукою на будь-які моральні засади, поплився ночувати до Алки з вирізаною правою груддю. І тільки вранці, десь так о пів па десяту, Васю Мочалкіна врешті вда-

лося розкутурхати. Це сталося на першому поверсі, де й починався минулого вечора його казковий маршрут по вертикалі. Прийшовши до тям після тяжкого оленярського сну, Вася таки виповз із ліфта і покатуляв новий зустрічати день у пивбарі на Фонвізіна.

Ось і ти, Отто фон Ф., уже на першому поверсі. Тепер з ліфта ліворуч і сходами вниз, ачей стане ще для тебе гарячої води в запльованих і облуплених душових.

У роздягальні, як завжди, темно, і, поки намацуєш біля дверей замаскований павутиною вимикач, бачиш чи радше навіть відчуваєш, як заворушилася купа старого шмаття в кутку «передбанника». Купа ворушиться дедалі нервовіше, енергійніше, немов із десятків Метрополітенівських щурів, про яких остапньо стільки пишуть у пресі, знайшли там собі притулок. Але розкудлана бородата мармиза, що з'явилася над лахміттям одночасно зі спалахом електричного світла, розвіює всі твої біологічні жахи й сумніви: Іван Новаковський, на прізвисько Новокаїн, інша версія Ваня Каїн, гнаний і упосліджений (себто у послід перемінений) літератор, видавець і кулкіуролог, бомж, останніх років п'ятнадцять намагається нелегально спати в гуртожитку, з якою метою навіть узяв церковний шлюб у Мар'їній Рощі з прописаною в гуртожитку епілептичкою Василісою (четвертий курс, семінар божевільних), однак цей шлюб має досить виразні ознаки фіктивності, позаяк Новокаїн здебільшого влаштує собі ночівлю в душовій або в сушці. Кажуть, що Василіса біла

його по голові настільною лампою. Інші кажуть, що не настільною, а паяльною і не по голові, а пхала в задній прохід. У будь-якому разі по вулицях він пересувається забімбаною постапоплексичною ходою. Проте, як правило, балакучий, цитує самого себе строфами і виношує все нові й нові видавничі проекти.

– Слиш, купи зборнічек, – витягає з-під купи мотлоху стару онаністичну руку, в якій затис примірник сірої ксерокопії. – Великолепніє стихі, Николай Палкін, рупь стоят, із ніх дев'яносто копеек автору...

Розглядаєш засмальцьовану м'яку обкладинку: «Серия «Русская идея». Основана в 19... г. Николай ПАЛКИН. Расплела косу береза. Новые стихи. Издательство «Третий Рим». На обкладинці зображено березу, перекреслену зірку Давида і жвавого двоголового орла, котрий, здається, отот злетить і полетить, шугаючи навколишню небесну фауну включно з ангелами потворною неприродністю свого іміджу. Поки Ваня безупинно про щось глаголе, себто цитує і жартує, встигаєш прочитати першу строфу:

Россия кровью изошла...
За что, скажите, Бога ради,
Терзают Русского Орла
Иуды, стервачи й б(...)?!

З почуттям наростаючого кайфу переходиш до наступної:

За что, Прибалтика, скажи,
Святую Русь так ненавидить?
Замри, Э стонь! Литва, дрожи!
Ты русский х(...) еще увидишь!

Але слово «х(...)» чомусь від руки перекреслене, і над ним написано слово «меч», потім і воно перекреслене, і над ним написано «танк». Мовчки повертаєш поезію Новокаїнові. Йдеш митися, обережно й цибато переступаючи брудні схололі калюжі на щербатій підлозі душевої. Новаковський знову з головою залазить під лахміття і продовжує там спати чи солодійствувати, наприклад.

Яка ж це винагорода, що бодай тут, у брудному підземеллі, занечищеному плювками, змилками, жмутками старого волосся, існує гаряча вода, який це драйв, геть недосяжний розумінню багатьох селянських і пролетарських письменників – митися з милом, чистити зуби! Як хочеться бути тут вічно! Забути про все, заплющити очі й віддаватися воді, мов коханці. Більшість віршів ти сотворив саме у гарячій воді. Бо у гарячій воді ти здатен бути великим, добрим, геніальним і самим собою водночас. І пішли вони всі.

За стіною – в жіночій душевій – суцільні реготи і сміх. Враження таке, що їх там тисяч сорок. Чому вони завше так репетують, коли миються, клятї лесбіянки? Ані слова не розбереш із цього напівпташиного повискування – так, ніби дівчата підчас купелі здобувають якусь іншу мову, тільки їм відому. Таємничу мову прадавніх часів матриархату. Сповне-

ну зневажливої вищості до нічого чоловічого поріддя з його цапиними потребами і вподобаннями. Тому вони так не люблять, коли хтось із цього рабовласницького кодла намагається підглянути чи – гірше того – запакуватися до них під час сакрального омовіння. Такі речі караються надто суворо, як карається в окультизмі негідно вкрадене таємне знання. Суздальський поет Костя Сероштанов, твій однокурсник, навіть вірша написав про те, як розлючені дівки облили його хлоп'ячу пуцюринку окропом за те, що підглядав, як вони шубовтаються у сільській лазні. Незлий вийшов вірш, найкращий з усієї добірки. Вірш-спогад, повернення втраченого часу. Дуже йому боліло, Кості Сероштанову.

Але от голоси за стіною поступово вмовкають, і разом із ними вщухає шум води. Мабуть, ритуал вичерпано, магічний сеанс завершено, і пора змінювати мову. Проте хтось там усе-таки залишається, бо все ще чуєш, як біжить вода, принаймні з-під одного крана.

Далі починається спів. Самотній жіночий голос і більш нічого. Якась дивовижна пісня, не з тих, що, буває, наспівують дівочки в напливі молодих почуттів і весняних мрій. Ні, це щось інше, це навіть не пісня, якесь несамовите розкошування голосу, цього найдосконалішого з музичних інструментів (гарно сказано, фон Ф., але це Лорка). Поринаєш від усього цього – гарячої води, музики і власної величі – в надприродне заціпеніння, голос із-за стіни мучить тебе світлою мукою, наче філіппінський масаж, кожну клітиночку наймен-

шу, власне, давно вже пора б виходити, однак не можеш, не можеш! І що там за сирена така? Заліпити вуха милом, чи як? Але чим далі, тим сильніше відчуваєш, що піймався. Голос не полишає тебе, не дає спокою, раниць і вабить. Нарешті усвідомлюєш: іншого виходу в тебе вже немає.

Повз гору лахміття, під якою нишкне розтерзаний життєвою «непрухок» Ваня Каїн, вислизаєш у роздягальню, вода струменіє з тебе, а серце докладає всіх зусиль, аби вискочити звідкись із рота. Обгортаєшся великим волохатим, привезеним з дому, екваторіальним рушником. О ламбада, мадонна, кетцалькоатль, попокатепетль! Комусь не повірив би...

Двері в підземний коридор відхиляєш якомога обачніше (а той голос, голос чути навіть сюди, що за мана, мана-мана!). Напівтемрява, і нікого нема. Тому – праворуч! – командує з черепової коробки, а швидше звідкілясь із пахвини, твій особистий фельдмаршал. Праворуч і – стрибками, не більше як десять стрибків коридором. Полишаєш за собою босі й мокрі сліди. «Каптьорка» прибиральників категорично зачинена – ясна річ, нині субота, і який дешевий дебіл тут сидітиме?

А от і наступні двері – за ними печера, в якій живе той голос, ув'язнений драконом. Увіходиш рішуче, як на страту. Далі вже мало що усвідомлюєш, хіба тільки встигаєш подивуватися, що жіноча душова влаштована всередині так само, як і чоловіча, – так, ніби жінки належать до того самого біологічного виду. Десь там, у роздягальні, розмотуєш і ніяк не

можеш скинути із себе власний рушник. Бо він тримається, він висне на твоєму кілку, плутається між ногами, у цю мить ти ідеальний вішак для нього, але врешті звільняєшся і переступаєш через його смугасту сельву, що осіла на бетонній підлозі.

Вона стоїть під душем спиною до тебе, мильна вода стікає по ній пахучими потоками, шкіру має золотаво-шоколадно-шовкову, а ноги – ніби молоді тропічні дерева. Підходиш близько, як можеш, кладеш руки їй на плечі. Спів уривається.

Натомість – легенький здушений вигук, щось ніби видих. Даремно ти перестала співати, пташко. Бо якби ти співала й далі, то ми б утнули з тобою щось цілком інакше, щось нелюдське, небесне і незвичайне. Даремно ти перестала співати. Доведеться тебе за це з'їсти.

Поливаєш її з якихось флаконів – шампунь, рідке мило, поливаєш її й себе з яскравих духмяних південних флаконів і намилюєш її всю, хоч летюча вода тут-таки змиває з неї всі твої старання, але це робить її слизькою й незрячою, і ти занурюєш голову в її прачорне волосся. Тоді вона, так і не озирнувшись жодного разу, повільна, але слухняна, похиляється вперед. І це запрошення. Або виклик. Чорна орхідея впускає тебе. І від блискавок усередині твій череп аж розламується, бо ти почав. Даремно вона перестала співати.

І в цих пекельно-гарячих струменях, під цим одвічним водоспадом виколисуєте удвох якийсь африканський ритм. Не

чуєш спротиву, але й заохочення не чуєш – віддається так, як віддаються рабині, хоч ти не можеш знати, як віддаються рабині, може, якраз зі спротивом або з заохоченням. Але вже за хвилинку чуєш, що до неї повертається голос. Не той, яким співала, однак живий, таємничий. Може, навіть палкіший. Щось у ньому благальне, щось навіть молитовне. І саме голос, його поява, його вимогливе тремтіння, відбирають у тебе стриманість і витривалість, і ти вже не в змозі перетривати, зупинити, запобігти. Ця орхідея знищить, розтопить, зіжмакає тебе...

Але вона щось таке невідоме робить, якийсь непомітний внутрішній рух, щось таке змінює там, у собі, вона знає всілякі споконвічні штучки, здібна була дівчинка, добре вчилася, витончені в любові жриці готували її для чорношкірого цибатого принца на спеціальному забороненому острові, де вони злягались на пальмовому листі, і ти знаходиш у ній можливість для тривання. Тільки ж голос, голос! Він таки доконає тебе, він не дасть пробігти цю савану до кінця, як належить. Він входить у тебе, мов пара, – в твою шкіру, значно світлішу середньоєвропейську шкіру. І тепер – як останній порятунок – заплющити очі, бо й для очей забагато всього: зірок у черепі, блискавок і цього шоколаду, і цих гарячих потоків з неба. Однак і в заплющених очах воно все оживає, пульсує. І ти здригаєшся вулканно, і, почувши таки власний голос, розумієш: усе. Даремно ти почала співати.

...У роздягальні знову замотуєшся рушником. Злизуєш

залишки шоколаду з губів. Визираєш у коридор майже впевнено, хоч і відзначаєш здивовано подумки, як легко і владно повернулася реальність. Тулишся до стіни і так кількома стрибками повертаєшся у чоловічу зону всесвіту. Хоча стрибаєш не тільки з остороги, Швидше, як мисливець, котрий щойно переможною стрілою повалив золоту лань.

Вітаєшся вдруге з Новокаїном, котрий знову кудлато вилазить зі свого леговища і пропонує «стіхі». Вішаєш рушника на кілок. У душовій тим часом з'явилося кілька монголів. Пофоркують, мов коні, змиваючи пил Великого Степу з живих плечей. Вони скакали цілий тиждень, везли ханську грамоту, молоді зубаті вершники. Кривоногі лучники.

Ще раз намілюєшся. І тоді чуєш, як там, за стіною, вона знову починає співати...

Розчарування навіки поселилося в цих стінах, які, до речі, ніколи не вкриються меморіальними дошками. Але справа не в тому. Справа в іншому – це дім, де розбиваються лоби. Тутешні сюжети є настільки одноманітними й повторюваними, що йдеться, очевидно, про міф. Або про схему з двома-трьома варіантами. Ось один з варіантів.

Сімнадцятилітній ліричний юнак, назвімо його Слава, вкладає римовані строфи, які списує до загального зошита і переховує в секретному місці під унітазним бачком. Вірші, як правило, носять назви, похідні від романтичних жіночих імен: «Аеліта», «Кон-суела», «Анготея», «Айседора»,

«Лоліта». Безперечно, що тут криється одна й та сама істота, переважно Люся або Нюся, однокласниця, котра й не здогадується про існування в природі таких речей, як сублімація.

Настає день, коли юнак Слава потайки висилає вірші з жіночими йменнями, ці душевні полюції, на конкурс до московського інституту. З початком весни він вкривається прищами і ластовинням, і саме тоді з Москви надходить відповідь. Мліючи від нетерплячки, Слава розшматовує конверт і довідується, що успішно пройшов творчий конкурс. Все-союзних масштабів прізвище, відоме йому зі шкільних хрестоматій, що значиться у підписі, робить нашого лірика просто-таки збранілим від щастя. Улітку він покидає свій завошивлений, зачуханий, свій задрипаний Партизанськ чи Мухоморськ, місто хіміків, і вирушає на завоювання Москви. Фотокартку з Люсею-Нюсею зберігає в найнесподіваніших місцях.

Йому, звичайно, вдається вступити. Але на цьому й закінчується вся поезія. Далі – навіть не проза. Вірші пішли геть, бо так захотів Той, Хто їх диктує. Кохання до Люсі вичерпалося, позаяк Слава збагнув, що вона також ходить в туалет. На лекціях і семінарах мухи дохнуть від нудьги. Відвідувати всілякі жидівські театри або читати забризканого слиною Мережковського він просто не створений. Милуватися Васи́лієм Блаженним або мавзолеєм вічно не будеш, до того ж, чим там є милуватися? І він осягає дещо інше: сувору, як мачуха, гуртожитську науку дійсності. Тижнями не порушує

кордонів свого поверху, а якщо порушує, тільки аби притарбанити для друзів бухла від в'єтнамців або вдало розташованого поруч таксопарку. Спить іноді в безпосередній близькості від сміттєпроводу, іноді головою в мивальнику, ногами на північ. Алка з вирізаною правою груддю робить його мужчиною, від чого він надовго втрачає всіляку охоту. Натомість Вольдемар з Даугавпілса, ветеран молодіжних рухів і паломництва на Схід, пробуджує в ньому безсонний потяг до анаші. На третьому курсі ліричний Слава вже нагадує розтоптаного долею педераста з болючим тілом і вичерпаною душею. Іноді він викрадає шмат м'яса з чужого баняка на спільній кухні. Від нього струмує стійкий запах сечі і найдешевшого тютюну. До п'ятого курсу ще намагається щось із чимось заримувати, але виходить із цього всіляке гівно. Зрештою, воно завжди було гівном, як у знаному анекдоті про чукчу. Настає день, коли він готовий різати собі вени. Ну, та нічого, нічого.

Існує ще варіант «національних» (себто неросійських) потів. Якимось дивом ці кавказці вступають величезними юрмами, і так усі п'ять років тими юрмами й пересуваються. Що вони роблять насправді, не знає ніхто, але слід безко-нечно довго реготатися з того, котрий подумає, нібито вони пишуть вірші. Вони купують: магнітофони, шкіряні куртки, дівчат, пістолети, гранати, протигази, плащі, будинки, джинси, землі, коньяки; «мерседеси» вони час від часу переганяють додому, за високогірні хребти, по Воєнно-Грузинській

дорозі. Пиячать, ніколи не втрачаючи голови, але від маленьких радощів теж не відмовляються, тож двометрових потіпах із Театру мод під керівництвом Зайцева змушують ставати на вуха. У всьому – достеменні, спадкові джигіти, підвладні законам честі, столітнім етичним приписам аксакалів та шаріату. Якщо, наприклад, всімох мотлошать у ліфті когось одного, русявого, то ніколи не безпричинно, а виключно з міркувань газавату і вищої справедливості. Однак і над ними тяжіє стогін розчарування, бо всіх русявих не перемотлошиш, і всіх «мерседесів» не скупиш, і всіх манекенниць не переграєш. Тож зелена магометанська туга налягає на їхні стомлені й пошрамовані лоби.

І таким є життя в цій заклятій дірі, літературному гуртожитку, вигаданому системою для виправдання й самозаспокоєння, в цьому семиповерховому лабіринті посеред жажної столиці, у загниваючому серці напівіснуючої імперії. Бо, хоч і каже російський поет Єжевікін, що він кінчає від самого тільки слова «імперія», однак усьому доброму приходить колись хана, і ти, Отто фон Ф., просто хребтом відчуваєш, як тріщать усі її шви, як розлазяться навсібіч країни й народи, кожен з яких має нині значення цілого космосу чи, щонайменше, континенту.

От із горілкою дедалі більше проблем, її чомусь – уперше в російській історії – не вистачає на всіх, її доводиться завойовувати ціною багатогодинних стоянь у черзі, штовханий, колотнеч, ціною самозречень і самовтрат. Мабуть, усю

наявну в імперії горілку тепер випивають якісь кремлівські велетні, а може, її складають у тамтешніх глибочезних пивницях на чорний день, тим часом як плебс, тобто народ, хоча в дійсності не народ і навіть не плебс, отримує жалюгідні сльози – таке собі відхаркування харчової промисловості. Убивства у горілчаних чергах стали чимось настільки звичним, як – учасники взяття Берліну не дадуть збрехати – фронтова смерть від ворожої кулі. Горілка зробилась абсолютною, священною метою, небесною валютою, чашею Грааля, алмазами Голконди, золотом світу.

Років півтора тому, пізньої осені, ти перевертався в ліжку до третьої ночі, ніяк не в змозі заснути, однак не з якихось там причин поетичних, як, наприклад, кохання, ностальгія, світова скорбота, зоряна туга, сомнамбулізм тощо, а з якихось інакших причин, які й причинами назвати незручно. Але, зачувши делікатний стукіт у двері, вирішив було, що цілком доречно не засинаєш. Бо, як інформували тебе свого часу, в цьому гуртожитку, де навіть стіни і стільці просякли дешевою слизькою розпустою, є багато таких мандрівних дівчат (мандрьох), котрі ночами просто ходять від дверей до дверей і шукають собі коханого. Особливо ж приваблює цих фіндіорок поверх сьомий, де мешкають багаті члени. Мається на увазі, члени братніх письменницьких спілок, зокрема середньоазіатських та закавказьких, витончених у камасутрі. До того ж, кожен із них має свою окрему кімнату, себто мешкає в суворій чоловічій самотності. Так що вночі

немає потреби перелазити в інше ліжко, аби всім було порівну любові, як це має місце у кімнатах, заселених студентами, на нижчих поверхах, Крім усього, мешканці сьомого поверху, як правило, старі і добрі, в них можна пожити навіть і з тиждень, якщо тебе приперла грошова блокада або по всіх шалманах розшукує районна міліція. Так і з'являлися на сьомому поверсі епізодичні дівчата з невідомих околиць, підчеплені у пивбарах або гастрономах, справжні подруги й натхненниці багатих південних акинів, від яких усе ж одного печального дня вони йшли геть, забравши що-небудь матеріальне па пам'ять.

От і ти, Отто фон Ф., у безсонні своєму вирішив, що настала й твоя черга, і цей стукіт о третій ночі означає, що зараз матимеш гостю, цілком можливо, навіть венеричну. Але, відчинивши двері, побічив не юну мандрюху з немитим волоссям і червоними, як прапор, губами, а досить приємного зовні й не меншою мірою п'яного хлопчину.

– Камандір, – сказав хлопчина, – вибач, що так пізно. Але я дуже хочу горілки.

– І все? – запитав ти, Отто фон Ф., розчарований у своїх сподіваннях.

– Камандір, дай мені сказати до кінця. Мене, наприклад, Руслан звати. А тебе?

– Іван, – відповів ти, Отто фон Ф.

– Ваня, дай мені сказати. Я хочу піти купити горілки в таксопаркУ. От гроші, – і він показав жменю купюр – так,

ніби це могло мати якийсь значення.

– Але прохідна зачинена. Я оббігав усі поверхи – тільки ти мене впустив, командір. Залишаєшся тільки ти.

– Отак? – запитав ти скептично.

– Дай мені сказати. Я з кімнати твоєї вийду в таксопарк.

– Ти з моєї кімнати вийдеш на х(...), – була відповідь.

– Не, ти не врубаєшся, командір, пореш гарячку. У тебе коло вікна проходить пожежна драбина, поняв? Я полізу, – він показав руками і трохи ногами, як буде лізти. – Я в десанті служив, поняв? Я й тобі можу водяри принести. Заодно.

І ти ще якийсь час вагався, але впевнена симпатична посмішка і міцна статура Русланова зробила своє.

– Лізь, – наважився ти.

– Ти мужчина, командір, я признав тебе, – прояснів Руслан. Він підійшов до вікна, розчахнув його навстіж, і промерзле листопадове повітря, насичене запахами всіх осінніх дощів, мертвого листя, запущених цвинтарів, віршами Пушкіна, словом, запахами пізньої московської осені, затопило кімнату, змусивши тебе чухатися і тремтіти від холоду. – Давай, лізь уже! – прикрикнув ти.

Руслан на повен зріст випрямився на підвіконні, махнув тобі рукою і зробив широкий крок у ніч. Ти виглянув слідом за ним. Він уже висів на пожежній драбині, немов п'яний цирковий акробат, що випробовує нерви дурнуватої публіки, праворуч від твого вікна, ще мить – і став на драбину ногами.

– Гей, а як ти будеш вертатися? – нагадав собі ти.

– Ти що, не врубався, командір? Через твоє ж вікно! Я довго не буду – птурсом туди й назад...

Драбина застугоніла металево під його ногами. Досить зграбно як на п'яного він сходив нею вниз. Вочевидь, у десанті не пас задніх. Але ти подумки проклинав усе на світі. блукаючих дівчат з їхньою невчасною любов'ю, своє безсоння і юного, схильного до алкоголізму, захисника батьківщини, з ласки якого тобі доведеться ще найменше двадцять хвилин чипіти при вікні.

Ніч, як уже згадувалося, була слизькою й холодною. Десь у подвір'ях вигавкували свою люту невлаштованість проімперські собаки. Час тягнувся поволі, і ти від безділля навіть одягнувся, а потім викурив одну-дві сигарети. На якомусь із нижніх поверхів верескливий жіночий голос несподівано задеренчав: «Сука ти паследняя!» Потім забряжчало бите скло, почувися глухі удари, мов хтось забиває в стіну цвяхи чужою головою, а потім низький чоловічий голос повідомив: «Дура ти, Зінка, ведь люблю я тебя!» На цьому все затихло.

Аж нарешті ти почув ще раз, як стугонить драбина. Руслан повертався.

Він долав поверх за поверхом і десь між п'ятим та шостим зупинився трохи перепочити. Задер голову догори й побачив тебе, вихилоного з вікна.

– Я вже тут, командір, – повідомив радісно. – Вибач, що так довго. Уявляєш, навіть у таксопарку не було. Там сьогодні їх рекет шуганув. Тоді я до Володі, у Володі теж по нулях.

Довелося взяти у в'єтнамця за двадцять п'ять. Сука вузько-глаза! Убив би! Ну, та нічого, зараз кірнемо, Ваня...

І він пішов драбиною вгору. На висоті сьомого поверху зупинився, ще трохи віддихався, поправив у кишені пляшку, щоб часом не випала. Тоді зробив широкий крок із драбини до підвіконня. Але минулого разу було значно простіше: було за що вхопитися руками, було на чому повиснути. Зараз перед ним була просто стіна і слизький, дрантивний бляшаний карниз під ногами. Ти встиг подати йому руку, але не встиг піймати його вислизаючі пальці. Усім тілом він хитнувся назад, якесь мить пробалансував над прірвою, ніби ангел, що готується злетіти. Потім був його довгий лункий крик. І падіння з висоти сьомого поверху. І смерть.

А ти бігав, когось будив, викликали швидку і мусорів – усе це не мало вже ніякого значення. Все це було як уві сні. Або в банальному мелодраматичному фільмі.

О Руслане Прекрасний, говорив ти, як віджалую твою загибель, брате мій?! Ти був безстрашний, ти звик в усьому бути першим, ти мав безліч стрибків із парашутом! Тебе кохали всі знайомі дівчата, а незнайомі дівчата лягали тобі під ноги! Ти світився зсередини, Руслане Прегарний, а твої м'язи були чудодійними! І якби я був гоміком, то за всяку ціну жадав би переспати з тобою, брате мій! Що ж ти наробив, Руслане Переможний, на кого покинув цій дебільний світ, де так бракує досконаlih, як ти, створінь?!

Потім ти мив усілякі співбесіди зі слідчими псами, з'ясо-

вування обставин, винюхування, чмихання, підіймання лапи, метляння хвостом, спробу громадського осуду. Справа не в тому.

Чому ви зачиняєте прохідні, хотілося тобі спитати у відповідь. Чому молода артистична істота, недавній десантник, змушена у вашій б(...)ській країні ризикувати життям заради пляшки горілки? Чому ви так просмерділися несвободою? Чому свободи ви лишаєте так мало, що її вистачає лише на падіння із сьомого поверху? Чому зараз ви з таким нахненням ухопилися за мене, як за єдиного винуватця його смерчі ніби хочете, аби я таки викупив свою провину, стрибнувши врешті з того самого вікна? Але ці питання повисали в повітрі. Бо й самі вони, слідчі пси, яким ти міг ці питання ставити, сьогодні вже не здатні були відповісти на них. Імперія міняла свою зміїну шкіру, переглядала звичні тоталітарні уявлення, дискутувала, імітувала зміну законів та життєвого укладу, імпровізувала на тему ієрархії вартостей. Імперія заgravала зі свободою, гадаючи, що таким чином збереже оновленою саму себе. Але міняти шкіру було не варто. Вона виявилася єдиною. Тепер, вилізши зі звичайної шкіри, стара курва в муках конає.

Врешті усі відчепилися від тебе. Ти довів своє право на провину. Слідчі пси гарчали з недосяжної відстані й безсило клацали штучними щелепами.

Місяців через три, взимку, пізно увечері, ти щось там додрукував при письмовому столі, коли раптом почув, як

звідти, знадвору, гупнуло у вікно. Навряд чи це сніжка, подумав ти, і навіть не камінь, бо хто зможе закинути сніжку, камінь, грудку землі, шапку, пляшку, книгу рукавицю чи будь-який інший предмет на висоту сьомого поверху? Але коли знайоме застугоніла поруч із вікном пожежна драбина, тобі зробилося досить зле. Підійшовши до вікна, ти розсунув штори. За вікном був Руслан.

– Ваші, – губами сказав він. – Впустиш?

Був майже такий, як тоді, тільки жовтаво-блідий, з чорними колами під очима, з тоненькою червоною цівкою, що бігла від кутика рота і зникала десь під підборіддям.

Ти відчинив вікно.

– На всіх поверхах вікна позаклеювані, тільки в тебе ні, – повідомив Руслан, сідаючи па підвіконня.

– Тобі не зимно? – запитав ти. – Адже настала зима.

– Мені не зимно. Мені ніяк, – була відповідь.

– А взагалі, як там?

– Колись дізнаєшся. Усе не так, як ви собі тут уявляєте.

– Ти добре зберігся.

– Дякую. Мене в десанті навчили падати.

– Чого ти прийшов?

– Тягне до знайомого місця. Знайомі запахи. Ти. Згадав про тебе.

– Дякую. До речі, мене звать не Ваня.

– Я знаю, Ваня.

– Дурнувата вийшла смерть, ні? – запитав ти. Руслан мах-

нув рукою:

– Вона нічого не змінила у цьому світі. Мій батько відомий кінорежисер. Йому дали премію.

– Може, вип'ємо горшки?

– Дякую, не вживаю.

– Я забув...

– Пусте. Сьогодні відлітаю в Симферополь. Там моя дівчина. Зранку вона подумає, що я їй снівся.

– Хочеш мою зимову куртку? В мене є ще одна.

– Перестань, командірі! Я не відчуваю зими. Мені все одно. Ти навіть не уявляєш, наскільки все може бути одно.

Але в кімнаті робилося зимно, і він зрозумів це.

– Не буду тобі заважати. Бувай. Колись, може, зустрінемося.

– Звичайно. Хоч я не вірив, що ви існуєте...

– Існуємо? – він сумнівно похитав головою. – Хто його знає. Розумієш, ти був останнім, кого я бачив, коли ще жив. Ти мені навіки в очах лишився. Твоє відображення. Якщо придивишся зблизька мені до зіниць, то побачиш себе. Я думав, ти встигнеш піймати мою руку...

– Вибач, старий.

– Пусте. Так мало статися. Шкода тільки, що все це трохи кепсько виглядало – розбризканий мозок, уламки ребер, стегнова кістка, що вилізла назовні десь аж через кишечник... Але не я перший, не я останній. І це головне. Зачиняй вікно, Ваня...

Він зробив плавний, невагомий крок убік і ступив на драбину.

– Зачиняй вікно. – повторив.

Ти зробив усе, як він сказав, і навіть зісунув штори.

Ночами довкола гуртожитку відбувалось якесь життя. Ти чув іноді крики, метушню, хтось когось бив. Іноді починала знайоме гугоніти пожежна драбина. Ти напружено вслухався в ці звуки, Що наближалися. Четвертий, п'ятий, шостий поверх. Чи буде сьомий? Мене тут немає, повторював ти. Мене немає. І з головою накривався ковдрою. Тебе не було.

Ось тобі й маєш, дурню фон Ф., от що значить іти в душову, забувши про те, що двері до своєї кімнати не слід лишати відчиненими! Тепер вони сидять собі в тебе, усі втрюх, курять собі по-панськи, пашталакають і гигочуть. Пики позапухали, але настрої гарний. Найближчі твої друзі. Вчора ви разом пиячили до половини другої ночі. Вісім стоп'ятдесятиграмових коньяків, куплених в овочевому, дві шипучки «Салют», тоді ще два польські «Полонези», виграні на білярді в якогось новосибірського розтелепи у цедеелі. Фінал відбувався вже в гуртожитку. Медичний спирт зі стратегічних запасів. Розчиняли спершу пепсі-колою, і це нагадувало арманьяк. По закінченні пепсі-коли в хід пішла солодка вода «Саяни», але ти передбачливо усунувся від цього атракціону. І, мабуть, добре зробив.

Безперечно, що тепер усі вони страждають і караються, але не каються, а навпаки – жадають пива і видовищ. А де можна відшукати пиво і видовища? А відшукати їх можна у пивбарі на вулиці Фонвізіна, російського драматурга-класика. І ти, до речі, ще ніколи там не бував. І сьогодні ще маєш таку можливість, а завтра вже буде пізно.

Ось які вони, твої братове по духу, себто по спирту. Юра Голіцин, сорокарічний поет, освіта вища, але потім тюремна, хоча у вічко він зазирає не з боку камери, а з боку коридору. Тобто не зовсім щоб і наглядачем був, собакою, але й по печінках нікого не смалив – навпаки, був вихователем, хоч і цього не витримав урешті: запустив бороду і подав рапорт на звільнення. Вірші тепер пише досить саркастичні, як, наприклад, «Роздуми в кооперативному туалеті». Зовні нагадує Івана Сергійовича Тургенева, але початкуючого і значно шляхетнішого, ніж справжній.

Номер два. Арнольд Горобець, український південь, русскоязычное население, драматург-шістдесятник, популярний серед жіноцтва, але не більше, теж бородань, тільки гемінгвеївського типу, професійний актор, п'яничка, блазень і картяр, щира душа, дотепник, ще раз п'яничка, пройдисвіт, вірний товариш, шалапут, танцюриста і мочиморда, кулінар, м'ясолюб, ласощохлист, у театрі грав Юлія Цезаря, монолози якого виголошує й зараз на певній стадії пиятики, розводячи їх при цьому латинізмами, матюками і цитатами з партійних документів. Часто засинає одягнутим і вщент знеси-

леним, але прокидається раніше за всіх.

Третій – це, звичайно, Ройтман, але не той, що працює на російській (хе-хе) «Свободі». Він єврей. Він буде останнім євреєм, який колись покине цю землю, але все-таки колись покине. Чернівці вже не ті, що були, навіть Одеса вже не та. У нього пишне з сивиною волосся і очі, в яких живуть відблиски всіх поколінь від Адама до Христа. Його поезія схожа на містечкове літо – в ній повно трави, старого каміння й солодкої пилюки. Повно малих перукарень і порослих забуттям цвинтарів. Це скрипка соло. Учора його знудило вже після спирту з «Саянами».

– О, уже відмився, дарагой? – вітає твою появу у власній кімнаті Тургенєв-Голіцин.

– І навіть двічі, – відповідаєш, але їм цього не зрозуміти. Ліжко в тебе ще розстелене, і ти, ніби ненароком, сідаєш на нього. А все тому, що разом з обмінною постіллю тобі недавно трапилося простирадло, на якому, за всіма ознаками, хтось когось позбавив цнотливості. І пляма не відпирається. Тож краще прикрити її, щоб не було зайвих триндінь на цю тему.

– Непогано б якось поснідати, – кажеш на всякий випадок.

– І я про те саме, – підхоплює Юлій Цезар. – Ми вчора домовлялись про Фонвізіна?

– Учора ми могли домовитися про що завгодно. Навіть про державний переворот. – Ти намагаєшся якось цьому протистояти, адже в тебе стільки справ, адже цей заплив у

Пивне море Добром не скінчиться, адже це буде чергова поразка твого духу в боротьбі зі спокусами й бестіями, гарпіями й фуріями, проте, як завше, безхребетний, уже знаєш, що нікуди не подінешся.

– До того ж у мене мокра голова.

– Я позичу тобі кіпу, – каже Ройтман, і вони всі сміються.

– Я позичу тобі капелюха, парасолю, міліцейську фуражку, танковий шолом, – пропонує Голіцин.

– Слухай, фон Ф., труби горять, ходімо! – під'юджує Горобець.

– Труби зовуть, – додає Ройтман.

– То запхайте їх собі в... – не надто образливим тоном висловлюєш побажання.

– Розумієш, нам не залежить на тому, підеш ти чи ні, – розважливо переконує Горобець, – хочеш ти пива чи ні. Нам ідеться тільки про те, щоби вберегти тебе від поганого товариства і паскудних впливів.

– Ми вболіваємо за тебе душею, – каже Ройтман. – Ми любимо тебе, як наймолодшого брата, – зітхає Голіцин. До речі, як ти знаходиш незайманих дівчат у цьому бардаку? – киває він на твою постіль.

Побачив-таки! Оком старого тюремного вихователя. Цікаво, чому доброму міг навчити бідолашних зеків цей шляхетний з вигляду монстр?

Насвистуєш замість відповіді якусь тужливу баркаролу.

– Тільки не треба нам розказувати, що ця кров текла з

твого носа, – бере на понт Голіцин.

– Ну, хрін із ним. Ходімо, – кажеш, аби відвести тему.

– У тебе ж мокра голова, – шкіриться Ройтман.

– Все одно надворі дощ, – відбиваєшся.

А надворі справді дощ. Оті хмари, що зависли над містом тяжкою повело, врешті прорвалися. І дощ обступив вас зусібіч. Холодний, хоч і травневий. Травень, а так, помімаєте, холодно, як сказав поет.

Останнім часом на пиво слід ходити з власними слоїками. Це нагадує ризиковані для життя виправи по воду захисників обложеного середньовічного замку. Якось так сталося, що в імперії раптом забракло кухлів. Може, всі кухлі завезли у Кремль на випадок громадянської війни? І коли повсталі маси підуть на приступ кремлівських мурів, члени політбюро жбурлятимуть у них кухлями, повними нечистот і гівна. Може, саме в цих кухлях, а точніше, в тому, що їх нема, і виявляється повна нежиттездатність мами-імперії.

Так чи Інакше, але ви бредете під холодним травневим дощем, обліплені порожніми слоїками, а повз вас пропливають калюжами автомобілі й тролейбуси, здатні не так когось возити, як обталяпувати брудними струменями з-під коліс рідкісних дощових перехожих. Це не травень, це якась вічна осінь. Настав той гіркий час, коли все навколо ламається і ніщо ні до чого не пасує. Тільки сутулі постаті кількох хронічних алкоголіків під намертво зачиненим з невідомого

приводу сороковим гастрономом символізують якусь теоретичну можливість відродження і кращого майбутнього.

Ти гадав, Отто фон Ф., поплівшись у хвості за старими галичанськими уявленнями, що пивбар – це обов'язково затишна і суха печера на старовинній брукованій вуличці, де па вивісці симпатичний Чортик із округлим від зловживань кендюшком, де тьмяне світло, неголосна музика, а кельнер вживає незбагненне словосполучення «прошу пана»? Ти сподівався, що твої друзяки заведуть тебе у такий собі просяклий бурштином парадиз, куди не досягає дощ, грім, бум, мор, страх, путч, глад? Натомість маєш – пивбар на Фонвізіна, якась незбагненна конструкція, збірна-розбірна піраміда, щось паче ангар посеред великого азійського пустиря, зарослого першою травневою лободою. Ангар для пияків. Звідси вони вилітають па бойові чергування. І поміститься їх тут може кілька тисяч. Ціла пияцька дивізія зі своїми генералами, полковниками, лейтенантами і, як ти, салабонами.

Пивбар на Фонвізіна – це погромне, завбільшки з вокзал, але вокзал Київський, а не Савьоловський, такий собі колосальний відстійник перед брамою пекла. Але це ще не все. Існує ще не менший за площею шмат рівнини, обмежений металевими стовпами, на яких тримається пластиковий дах. Стін немає. Лише колючі дроти, під'єднані до загальної електромережі.

І для того, аби потрапити сюди, треба сплатити рубель. Мито для Вельзевула, інтереси якого при вході представляє

криміногенний молодик у колишньому білому одязі. Причому кожен забраний Вельзевулом рубель не є чимось безповоротно втраченим. Його повертають тобі, його тобі воздають у вигляді риби, безрадісної сірої мертвої риби, якої б ти ніколи не вживав, коли б мав право без неї отримати своє пиво. Але права такого в тебе нема. Риба – це перепустка до пивного причастя, сакральний і смердючий символ, збережений ще, можливо, з часів раннього християнства. Збережений і спотворений, бо тут відбувається одна з блюзнірських мес, апокаліптична забава для горлянок і сечових міхурів.

Так. Риба піймалася, проте це ще нічого не гарантує. Пиво! Заради нього слід вистояти довжелезну, але, на щастя, дуже Динамічну, з лайками і бійками, атракційну чергу. Чергу, що закінчується біля вузесенького віконечка. І там, у ньому, живе пиво? Може, там сидить якийсь пивний архієпископ і по чайній ложечці причащає всіх спраглих? Ні, фон Ф., пиво живе не там. воно вишумовує в автоматах, розташованих уздовж протилежної стіни цього тераріуму. А там, у віконечку, відбувається дещо інше: обмін паперового сміття, відомого під назвою «рублі», на вільно конвертовані двадцятикопійчані монети.

"Отакої!" – хочеться тобі крикнути, наслідуючи персонажів Української радянської прози.

Обличчя Голіцина суворе й рішуче. І дуже зосереджене. Так глядають майстри своєї справи при виконанні нелегких службових обов'язків. Хірурги над операційним столом. Са-

пери при розмінуванні. Парашутисти в повітрі у мить, коли розкривається парашут і від динамічного удару стропа боляче б'ють їх знизу по яйцях. Голіцин подає короткі, наче помах сигнальним прапором, уривчасті команди: навсібіч не роззявлятися, з місцевими не дискутувати, приготувати по трюнделю, стежити за вивільненням столиків, а я, хлоп'ята повоюю під автоматами.

Бо там і справді треба застосовувати силу. Кожна монета, кинута в автоматну щілину, спричиняє лише коротенький невиразний плювок – у якому більше піни, аніж усіх інших пожаданих складників. Для того, щоб набрати бодай півлітра, треба таких монет вкинути теоретично п'ять, а на практиці сім-вісім. Бурякового кольору мутанти годинами труться попід автоматами зі своїми заслиненими слоїками в руках і добиваються справедливості в цьому найнесправедливішому зі світів, їм здається, що автомати не доливають. Що в пиві забагато води. Що воно не пиво. Що люди навколо мають занадто мерзотні рила. Що непогано б декого з них...

Тим часом ви рухаєтеся до заповітного віконечка. Трирублеві папірці спітніли у ваших долонях в очікуванні розв'язки. Де ти, печеро скарбів, монетна яскине? Як далеко ще до тебе! Скільки разів доведеться ще ошкіритися погрозливо у відповідь на чийсь цинічні домагання влізти поперед вас, поперед них, поперед усіх? Тут не жартують. Надто багато поставлено на карту

Тепер роздивися уважно, хто тут є. Крім вас чотирьох.

А тут є суспільство. Як сверблять їхні груди, як печуть горлянки, як сльозяться очі! Які голоси, відбиваючись від пластикового склепіння, переповнюють простір ненастанним одноманітним граєм! Щось наче грегоріанський хорал для пропащих душ. Ораторія останнього дня.

Свого часу тебе навчали, що Римська імперія загинула під ударами рабів і колонів. Ця імперія загине під ударами пияків. Колись вони всі вийдуть на Красну площу і, вимагаючи пива, рушать на Кремль. По них стрілятимуть, але кулі відбиватимуться від їхніх проспиртованих непробивних грудей. Вони зметуть усе. Особливо жінки. Вони є правдивою окрасою цього благословенного місця. Ходять у розкльошених штанах зразка сімдесят другого року (а може, вже зразка наступного року, дев'яносто другого?), з розпанаханими блискавками. Мають напівоблізлі голови. Пишаються своїми підбитостями й запухлостями. Від них тягне вигрібною ямою, їхні ноги, певно, волохаті, мов у цариці Савської. Вони злягаються хоч би із собаками, але й серед присутніх мають коханців. Якщо їм вчасно не наллють пива, то вони рознесуть це місто разом із Луб'янкою та її казематами (тобто Внутрішнє Місто, Місто в місті).

Тому імперії слід було вчасно подбати про своїх пияків. Не воювати з вітряками лібералізмів чи націоналізмів, не полювати на відьму релігійності чи на примару правозахисництва, а єдине – подбати про своїх вірних пияків. Щоб вони завше мали чим залитися. Щоб вони любили своїх потвор-

них жінок. Щоб вони створювали собі подібних дітей. І все.

Але імперія зрадила своїх пияків. І прирекла себе на розпад.

Бо тепер пиячать ва-банк, тепер кожна пляшка здобувається з ризиком і кров'ю в поті чола. Тепер заради неї просто гинуть, наприклад, упавши з висоти сьомого поверху.

Отак ви й подолали шлях до ясного віконечка. Атам, на мішках двадцятикопійчаного срібла, сидить, виявляється, досить сексуальна фурія (гурія?), з очима, повними пива, і, як усі дешеві московки, фарбована на білу. Пані з перламутровим волоссям. Арнольд, як завжди, справляє враження. Встигають навіть пофліртувати через віконечко, хоча в потилиці б'є тяжкий нетерплячий перегар напосілих ззаду героїв суботнього дня.

– Мілая дівочка, – підкреслює Арнольд, відходячи вбік.

– Ти монети порахував? – не довіряє Ройтман.

– У неї, здається, не було нічого під халатиком, – відповідає Цезар, облизуючи губи.

Монет у вас аж шістдесят. Кажуть, що в об'єднаній Німеччині радянські люди кидають їх до телефонних автоматів замість десятипфенігових. Якщо це правда, то з такими грошима, як у вас, можна було б обдзвонити увесь світ, разом з Макао і Гонолулу. Але для цього треба спочатку перетнути кілька кордонів і як-небудь доперти, скажімо, до Мюнхена.

Ройтман тримає в руках тарілки з замордованою рибою. Голіцин воює за місце під автоматом. Ви з Арнольдом ру-

шаєте до нього з порожніми літровими й одним трилітровим слоїком.

Спершу слід наповнювати тільки трилітровий. З нього потім питимуть усі, наливаючи собі в порожні літрові. Власне, з ними можна було б не пхатися аж сюди, під автомати, але залишати без нагляду їх не варто – це стало б фатальною, дилетантською помилкою. Вони моментально зникли б. Довелося б (знову ж за три рублі) купувати порожні в одного з тутешніх сифілітиків.

Автомат, неквапливо з'ївши близько п'ятдесяти ваших монет, напшикав урешті сподіваних три літри. Наступного разу слід міняти куди більше, бо що таке три літри пива, коли надворі січе дощ, а вас аж четверо? Тому відразу ж займаєте нову чергу до розмінного віконечка з пивною секс-бомбою. Обережно, щоб ніяке падло не зачепило ліктем і не розхлюпало під ноги здобуту з такими зусиллями жовту рідину, несе трилітровий слоїк Юра Голіцин. Іван Сергійович Тургенєв з трилітровим слоїком пива. Сповнений шляхетності, гідності та рівноваги сивіючий письменник.

Вони люблять пити «па свіжому повітрі», себто під пластиковим дахом, під шум дощу і спів п'яних офіцерів. Тобі залишається тільки підкорятися, бо ти тут уперше і взагалі наймолодший, ти поміж ними шмаркач, синуля, бахур, пацан, і вони дбайливо оберігають тебе від можливих небезпек, які тут зачасті.

Тут, наприклад, не можна дивитися на когось упритул.

Нікого не слід роздивлятися надто уважно, прискіпливо. Це призведе до вибуху, до локального конфлікту. Слід виробляти у собі поверховий блукаючий погляд, який ні на чому не зупиняється. Байдужий нефіксований рухомий погляд.

Так, Отто фон Ф. Перед тим, як зробити перший ковток, перед тим, як зануритись у невідоме з непередбачуваним фіналом, перед тим, як зійти на примарне й спокусливе узбіччя зі стежки праведника, що її ти ледь-ледь намацав уві сні, зосередься і згадай, що ти планував на сьогодні.

Я, здається, повинен був зустрітися з Кирилом. Навіть маю десь його телефон. Це досить важливо. Це з приводу видання у Москві прогресивної української газети. Дуже добре. По-друге, я мав потрапити в магазин із фантастичною назвою «Дитячий світ». Я планував купити в ньому подарунки для дітей своїх друзів. А діти моїх друзів – це мої діти. Пречудове. По-третє, я намагатимусь не забути про одну з коханих мною жінок. Якщо вона вчора повернулася з республік Середньої Азії, то нині я мав би з нею любитися. Гарно.

Отже, головне, що ти все пам'ятаєш. Тепер пий своє пиво і слухай, як шумить дощ, як співають п'яні офіцери, як Арнольд розповідає театральні анекдоти, Ройтман – єврейські анекдоти, а Голіцин – тюремні анекдоти, дуже схожі на дійсність...

Тебе, друже, перемкнуло десь так між третім та четвертим слоїком, а може, між п'ятим і шостим походом до вбираль-

ні, а може, щойно тоді, як Юра Голіцин-Тургенєв різко виклав па столик пляшку чогось червоного, крилато оголосивши «вино на півно просто діво». Дощ за кордонами пивбару не вщухав, хоча доходила друга пополудні і, за всіма передбаченнями дотепних синоптиків, уже давно мало б виглянути комуністичне сонце.

Це пастка, нарешті зрозумів ти. Вони всі змушені пити пиво. Але вийти звідси вже не вдасться нікому. Тут діється якийсь остаточний спектакль світової історії. Прибульців робиться дедалі більше. Дехто з офіцерів, які ще донедавна тримали рівень і так чудово співали, зараз уже заснув. Натомість приходять фарисеї та садукєї, азартні гравці, книжники, вбивці та содоміти, культуристи, лихварі, карлики, православні священики в поруділих рясах, циркові комедіанти, сластолюбці, казахи, крішнаїти, римські легіонери. Треба подзвонити до Кирила.

– От нас тут зараз четверо, – чомусь каже Арнольд. – І кожен колись мав бабу...

– Нас четверо, – перебиває йому Голіцин, – І ми являємо мінімум чотири нації. І що, нам гірше п'ється від цього?

– Яких чотири нації, чому чотири? – нервується Ройтман.
– Ну, ти, Боря. Раз. Я русак. Два. Він з України. Три. А Горобець чотири.

– А Горобець хто? – допитується Боря.

– Яка твоя нація, Горобець? – вимагає правди Голіцин.

– Зараз я все поясню, – значуще підносить догори вказів-

ний палець Цезар.

– Я, друзяки, піду до телефону, – кажеш рішуче.

– Тільки ні з ким не залупайся, – попереджує хтось із них.

– Тут зараз валом усілякої шлої(…)ні. І де ти знайдеш телефон, я теж не знаю.

Але все це чуєш уже спиною. Десь же мусить бути телефон! Інакше, як вони викликають міліцію? Адже Паша Байстриук, сахалінський байкар, відрахований на першому курсі за систематичне зловживання чужими лосьйонами, саме звідси потрапив у районну каталажку, де його протримали півтори доби і де він співав пісні з-за ґрат, а також гукав просто в обличчя ментів: «Ви нас тут що, за убивць маєте?!» Причому, як виявилось, підстав для такого сарказму в нього зовсім не було, тому що ті троє тихих увічливих хлопчиків, що перебували за ґратами поруч із ним, Пашею, таки справді були вбивцями: у тому ж пивбарі, за чверть години після Пашиної звідти депортації, вони зарізали якогось випадкового невдаха. Але Паша Байстриук цього не знав, він лякав чергового старлея своїм червоним спілчанським квитком з орденом Леніна на обкладинці, а ще виконував для всіх присутніх пісню з незбагненними образними алюзіями в тексті:

Отец мой был природный пахарь,

А я работал вместе с ним,

На нас напали злые люди,

И мы остались без конца...

Так от. Паша був гарний хлопець, але десь же мусить бути телефон, чи як? Чи вони викликають міліцію свистом? Чи, може, космічними каналами зв'язку? У залі хтось когось якраз мандячить по мармизі кулаками, а всі інші зацікавлено очікують розв'язки. Так йому так, дай йому ще! І набилося ж їх до холери! Неможливо продертися. Хіба попри стіну до тієї блудниці з віконечка. Яке, до речі, вона зачинила, бо в неї перерва.

Обережно стукаєш у дерев'яні віконниці.

– «І о ділах рук Його віщує твердь», – каже на це пошарпаний мандрівний дідок, що зі своїм слоїком примостився поруч. Якийсь алкоголік-богослов.

За віконницями ніщо ані шешерхне, тож ти насилу видираєшся з зали шукати телефон коло входу. Там також зачинено, і агент Вельзевула, що відає мертвою рибою, кудись запропав. Мабуть, вони всі пішли звідси, полишивши кілька тисяч своїх відвідувачів напризволяще. А самі подалися замолювати свої гріхи в очікуванні сурем останнього дня. Бо тут неподалік є церква «Нечаянная Радость». Назва ніби в борделю. А тим часом навпроти, під нужденними тополями, що аж ніяк не рятують від знавіснілого дощу, двоє місцевих зарізяк мотлошать стару бабу, видираючи в неї з рук торбинку. Вочевидь, прийшла спекулюнути горілкою – й так не поталанило. Намагаєшся не дивитися в той бік. бо ще подумують, ніби ти заодно з нею. Більші риби пожирають менших. Повертаєшся до зали. Бійка вже припинилася, і перемо-

жений розповзвся по цементовій підлозі, а якась безноса мадам, ставши на одне коліно, витирає його залляту пащеку шматком газети. Ще декілька мерзотників стоять над ними і радять, як зупинити це темно-червоне виверження. Серед них і переможець, очевидно, близький товариш, брат, сусід, словом, великий друг побитого.

Повертаєшся до віконечка і знову грюкаєш – трохи твердіше, наполегливіше. Але звідти й далі ані звуку, тільки знайомий уже дідок, хитро посміхаючись, підкидає чергову цитату:

– «Стукайте у двері, і відчинять нам. Бо хто стукає, тому відчиняють».

І справді, старий пройдисвіт має рацію, поруч є ще двері, на які ти просто не звертав уваги. Штовхаєш їх досередини і потрапляєш у допоміжні приміщення, завалені порожніми коробками і чомусь картонами з-під яєць. Ідеш на людські голоси і врешті знаходиш усіх – і продавця риби, і голоногу кралю у халаті, і ще двох-трьох не бачених раніше дуболомів з тутешнього персоналу. Сидять, курять, п'ють пиво, до речі, з кухлів, мають для різноманітності й почату пляшку білої. Сім'я обіда коло хати.

– Я дікоізвіняюсь, – кажеш якомога гречніше, – можна лі от вас позвоніть?

Вони вилуплюються на тебе досить посоловіло, однак мирно, хтось навіть, здається, киває головою, і ти йдеш до апарата на сусідньому столику. Вони тим часом усі разом го-

ворять про щось дуже інтимне, бо білявка декілька разів повторює «ну, дала я єму, і улі?», а її партнери не те щоб якось цим обурюються, однак і не схвалюють, надто ж помічник Вельзевула, який повчальним тоном заявляє:

– Ти, криса, в наступній раз думай, кому дайош, а то зацепят нас...

– Што я, пісуха малолетня? – нервово затується димом криса.

Потойбіч телефонного дроту довгі гудки, але після п'ятого з них чуєш бадьоре Кирилове «алло».

– Кириле, це я, Отто.

– О, дуже гарно! – Поспілкувавшись з діаспорою, Кирило навчився тішитися з будь-якого приводу. – Коли будеш у мене?

– Я єму, между прочім, сказала: «Как хочеш, но в рот не возьму понял?» – розповідає своїм друзям «криса», і тобі доводиться перепитувати Кирила.

– Коли я буду в тебе? Розумієш, дощ. У мене мокра голова, я щойно мився. А надворі дощ, і йому немає кіпця. Він витягає з мене дуту. До того ж звідси неможливо вийти.

– Звідки? – не розуміє Кирило.

– Я потом Сашку привела, показиваю: «Смотри што скотіна сделал – все трусікі порвал, в чом я теперь буду?...»

– Звідки ти не можеш вийти? – дошукується істини Кирило.

– Ну, власне кажучи, з гуртожитку, – здобуваєшся на від-

повідь. – Такий дощ, неможливо вийти...

– Дьорнеш?– запитує тебе один із бевзів, наливаючи півгранчака білої.

– Спасібо, шеф.

– Що? – кричить у слухавку Кирило.

– Кароче, Настьона, – інструктує «крису» продавець риби, – еслі опять етот мудака об'явітса, ти Васільку скажеш, ясно?

– Само собейшн, – видихає дим Настьона, – я ему сама х(...) откушу...

– Кириле, я тобі за півгодини подзвоню, гаразд?

– О'кей, добре! Але не пізніше, прошу. Є купа справ.

– Домовились.

Кладеш слухавку, а в руку береш натомість запропонований гранчак.

– Спасібо, ребята. За ваше світле будущее.

Вони мовчать і дивляться на тебе. І коли ця рідина опиняється вже частково у твоєму стравоході, починаєш розуміти, що то зовсім не горілка, а їдка, безпощадна самогоняра. Однак уже пізно. Сяк-так пішло. Зі сльозами.

– Слиш, друг, тебе подруга на вечер нужна? – запитує один із них.

Витираєш рукавом вуса і дивишся на гострі зубки Настьони.

– Спасібо, очень занят, ребята...

– А яйца возьмьош? – пропонує рибник. – Здаю большую партію. Оптом.

– Спасібо, спасібо, – повторюєш і йдеш геть.

Виходячи з лабіринтів допоміжних приміщень, споти-каєшся об ті самі, накидані всюди, порожні коробки. В очах застрибало ще веселіше.

Коли я п'яний, то, дивлячись на Інших, гадаю, ніби п'яні всі вони. Зауважую купу дошкульних неточностей та незугарностей у рухах. Особливо в ході. Зрештою, зараз я недалекокий від Істини. Тут усі п'яні, не лише я. Це сталося через дощ. Ми всі дуже нещасні.

Нещасні, жалюгідні виродки з розкоординованими руха-ми.

Але то я в усьому винен. Я накликав цей дощ, сотворив-ши сьогодні вранці, в душовій, магічне дійство з невідомою темношкірою жрицею. Так мені й треба. Я пишаюся цим.

Підходиш до столика, де твої побратими по перу ще раз оновили трилітровий слоїк, укотре наповнивши його.

– І тому я наполовину, – закінчує Юлій Цезар довгу й за-плутану розповідь про свою національну приналежність.

Пора б уже звідси вигрібатися. Розмова з друзяками по-трапила в колаптичну безвихідь. Ніхто до ладу не розуміє, що хоче сказати, але кожен щось говорить. Це радше розмо-ва чотирьох імбецилів, яким просто подобається вимовляти певні слова – прекрасні, піднесені, а також паскудні й ниці. Вони тішаться звучанням. Слова не тримаються купи, кожне з них живе своїм п'яним окремим життям. Бо кожен із вас –

майстер художнього слова. Окремого художнього слова.

І дощ, дощ, який не вщухає, і пики, пики, їх усе більшає, вони розмножуються діленням і плавають довкола вас, наче риби, глибоководні плескаті риби з дна найчорніших океанів.

Але всі брами вже розчахнуто, і ви стоїте на протязі, на лютому азіатському вітрюгані, який зносить піну зі столів та слоїків. Ця держава ще продукує дещо. Наприклад, летючу піну з кислим нудотним запахом.

Тобі зле, фон Ф. Тебе морозить. І трохи нудить. Пора б уже звідси вигрібатися. «Дитячий світ» чекає, Кирило чекає, Україна чекає, втомившись без своєї газети в Москві, а ти тут розталяпуєш дурним язиком про святу необхідність кожному йти своїм окремим шляхом. Бо що єднає тебе з узбеком за стіною, крім стіни? З узбеком, котрий вічно готує плов і потім заманює на його тлустий запах не одну голодну студентку. І напихає її пловом, набиває її пловом, як опудало тирсою, і вона ціпеніє, робиться опудалом, і тоді він пече її, а в неї з рота і з носа сиплеться плов. А ти, фон Ф., ніколи не навчишся готувати плов. І що єднає тебе з Худайдурдиевим, понурим і товстим, як євнух, у зв'язку з чим дехто називає його «худий Дурдиев», з туркменом, котрий щовечора, рівно о дев'ятій, у спортивних штанах виростає перед телевізором, бо не життя йому без програми «Час»? І що єднає тебе з Єжевікіним, котрий заходить у чужі кімнати не постукавши, бо вважає себе господарем на всьому просторі – від

Карпат до Тихого океану? І що єднає тебе з Благолеповим, у котрого тесь – генерал кагебе, але, незважаючи на це, Благолепов пише духовні вірші про Сергія Радонезького, дихає за йогівськими системами і називає себе учнем Реріха, хоч насправді всі упевнені втому, що він стукач? І що єднає тебе з Шурою Гороховим, котрий шукає універсальний знак буття, тож забуває віддавати позичені гроші? І що єднає тебе з Олегом Сексопатологом, котрий вивчив французьку мову тільки для того, аби читати «Війну і мир» в оригіналі? І що єднало тебе з Пашею Байстриюком? Що єднає тебе з кожним із них і з усіма іншими?

– Кожен з нас однаково дихає, п'є, кохає, смердить, – виголошує щось потаємне Юра Голіцин.

– Значить, ми створені для того, щоб бути разом. Світ об'єднується в ім'я загальнолюдських цінностей, – вторує Ройтман. – А ми?

– Тобі легко про це булькати, пам'ятаючи, що, на всякий випадок, десь там, на Близькому Сході, ти маєш свою державу, свою окрему державу...

– А держава – це монстр, це стихійне лихо, – потрясає гемінгвеївською бородою Цезар.

– Чому ви, націоналісти, так прагнете розбігтися? – питає Голіцин. – Чому зненацька всім так закортіло розлучення? Адже в нас багато спільних дітей! Адже це великий досвід братерства, коли всі разом ділять єдине лихо. Чому, націоналісти, скажіть мені?

Кожну з вимовлюваних фраз він чітко відмежовує гиканням.

– Якби я був націоналістом, то відповів би тобі, – кажеш повільно й виразно, аж занадто повільно, занадто виразно. – Але який з мене націоналіст, коли я отут з тобою п'ю пиво?

Ця логіка незламна. Голіцин подає руку і довго тисне її. Він славний хлопець. У ньому немає ані краплі дурного імперського шовінізму Але він дуже любить братерство. Свободу. Рівність.

– Учора ввечері я подумав про те, що Бога немає, – сумовито інформує Ройтман.

– Учора ввечері? – дивується Горобець. – Ти зобов'язаний думати так завжди. Згідно зі статутом тієї б(...) партії, до якої належиш...

– При чім тут партія? Справа не в тому. Я подумав, що Бог, справжній Бог, а не надуманий, фіктивний, ніколи не допустив би існування націй...

Як не допустив би чуми, сифілісу, ядерної бомби, – погоджується сизоносий випивоха, який виринув на хвильку біля вашого столика і поплентався кудись далі.

– Бо це те, що не дає людству бути добрим і світлим, – продовжує Ройтман. – Це те, що робить нас вузькими і заздрісними, наповнює нас гівном. Як багато чорної енергії накопичилося повсюди тільки тому, що існують нації...

– І єврейська також? – підморгує Горобець.

Конец ознакомительного фрагмента.

Текст предоставлен ООО «ЛитРес».

Прочитайте эту книгу целиком, [купив полную легальную версию](#) на ЛитРес.

Безопасно оплатить книгу можно банковской картой Visa, MasterCard, Maestro, со счета мобильного телефона, с платежного терминала, в салоне МТС или Связной, через PayPal, WebMoney, Яндекс.Деньги, QIWI Кошелек, бонусными картами или другим удобным Вам способом.